

FOTO-KVÍZ okolo Národního divadla

Vydejte se na dobrodružné pátrání po detailech, které dodnes zdobí Národní divadlo.

Objevíte nejen nové pojmy, symboly a souvislosti, ale třeba vás to povede i k otázkám.

Přejeme vám ostré vidění a bystrou mysl!

→ JAK NA TO?

Hledejte detaily na fotografiích, které jsou na samostatném listu a jsou označené čísly. **1**

Když detail najdete, přiřaďte mu některou z vysvětlivek. Ty jsou označené písmeny. **e**

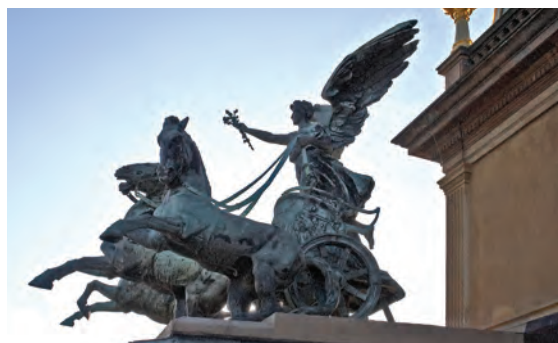
Podaří se vám pospojovat všechna čísla a písmena?

Na fotografie budovy označte místo, kde jste jednotlivé detaily opravdu našli.

PŘÍKLAD:

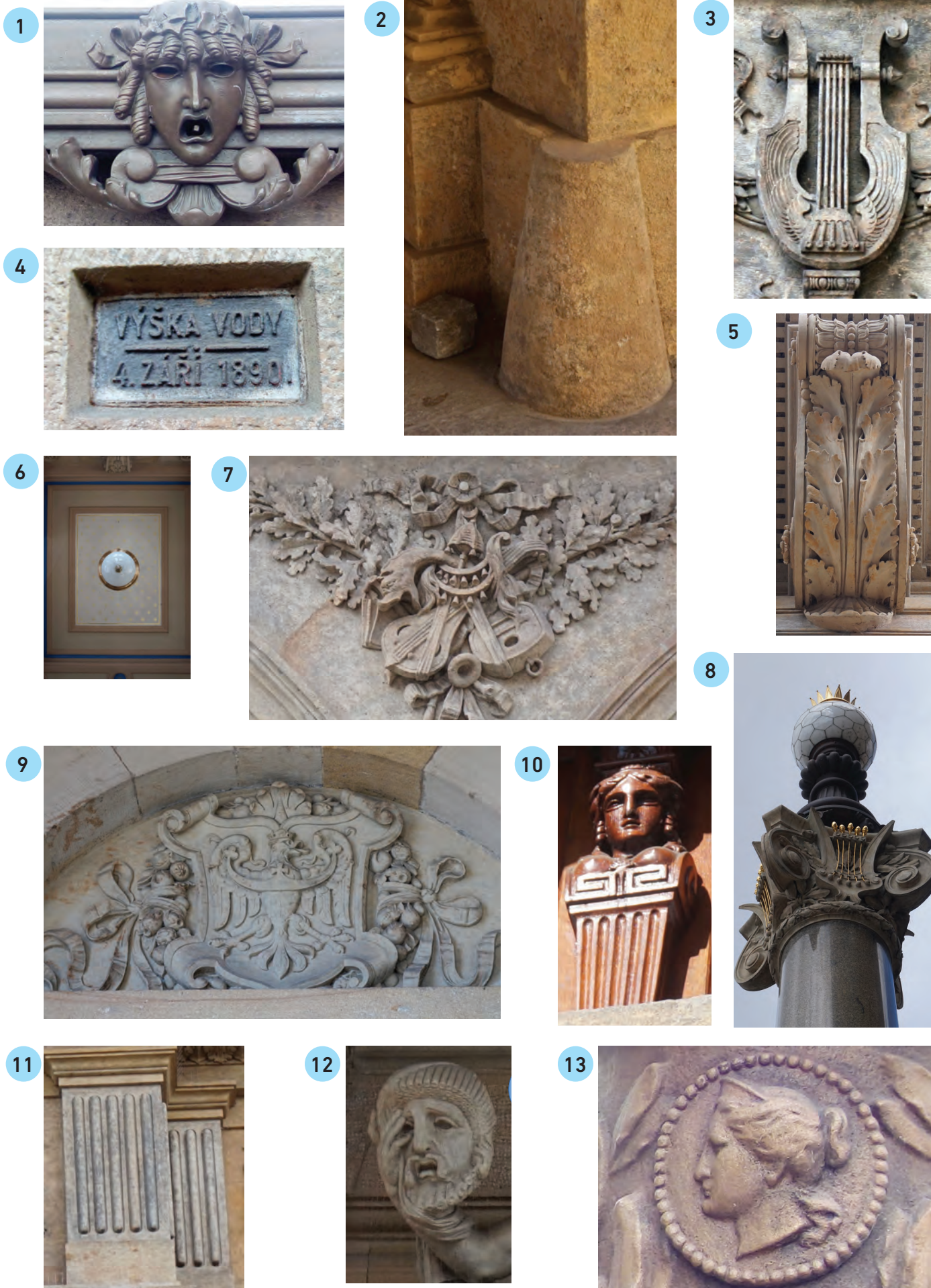
- e** **TRIGA** tímto slovem se označuje spřežení koní, kdy jsou koně řazeni vedle sebe a tři znamená, že jsou tři. Pojem vznikl v antice. Původní trigy navrhl sochař Bohuslav Schnirch a jejich model, který stál na terase, zničil požár. Současná podoba pochází až z roku 1911.

1

1e

NÁRODNÍ DIVADLO

Myšlenka vystavět české národní divadlo vznikla z potřeby mít své vlastní divadlo, kde by se především uváděly hry a opery v češtině a kde by byl prostor pro původní český repertoár. Měla to být česká stálá a profesionální scéna. Češi si na budově obzvlášť chtěli dát záležet a postavit ji nazzdobenou a velkolepou jako byla podobná kamenná divadla v Evropě.

Architekt Josef Zítka zvolil pro budovu Národního divadla tzv. novorenesanční sloh.

Proč? Renesance byla tehdy velmi oblíbená. Obrozenci se odkazovali k době před bitvou na Bílé hoře, kdy byly vydávány knihy v češtině a kultura vzkvétala a byla i větší tolerance náboženství. Oficiálně se mohli ke svému vyznání hlásit protestanti. V 19. století vznikaly v novorenesančním duchu mnohé veřejné stavby.

Slovo renesance má původ ve francouzštině a znamená znovuzrození. Renesance vznikla především v Itálii, kdy se umělci inspirovali římskou a antickou kulturou. Období renesance (mezi 14.-17. stol.) kladlo důraz na člověka. Je to doba vynálezů a znovuobjevování vědy a znalostí antického světa.

- a PILASTR** – tvarem připomíná sloup, ale není to skutečný sloup s opěrnou funkcí, je jen na ozdobu. Nemá totiž žádnou nosnou nebo opěrnou funkci, je jen na ozdobu. Pilastr je plochý a vystupuje jen pár centimetrů nad povrch fasády. Skládá se ze tří částí. Horní část se nazývá hlavice, prostřední dík a dolní patka.
- b HLAVICE** – hlavice je horní, ozdobná část sloupu nebo pilastru. Podle zdobení se pozná, k jakému období patří. V antice se rozlišovaly tři základní řady/druhy: dórský – ten je nejstarší a nejjednodušší, iónský – ten je křehčí a zdobenější s geometrickými tvary. Byl oblíbený v řeckých městech na území Malé Asie. A nejmladší je korintský, ještě zdobenější a složitější s rostlinnými a geometrickými motivy. Jméno mu dalo řecké město Korint.
- c ROZVILINA** – je ornament z rostlinných úponků, listů a květů. Může někdy připomínat celé větvičky. Na fasádě Národního divadla jsou např. dubové, lipové, vavřínové...a jaké ještě najdete?
- d NÁROŽÍ** – tímto slovem se označuje prostor v nejbližším okolí rohu nějaké budovy, který je zároveň hranicí mezi dvěma různými veřejnými plochami – třeba ulicí a náměstím, nebo parkem a dvorkem apod. Národní divadlo má nejen nároží, ale také portikus – to slovo označuje sloupovou předsíň, která vznikla jako přístřešek nad vchodem. Byl to zastřešený vjezd pro kočáry. Kdo tento vchod používá dnes?
- e MASKARON** – je ozdoba v podobě tváře, ať už ženské nebo mužské. Může být vážná, veselá, či vyjadřovat různé emoce(pocity) Nacházíme je na vnější straně budovy. Té se říká fasáda. Někdy se maskarony objevují také uvnitř budov, v tzv. interiéru. Tyto ozdoby velmi rádi využívali architekti už v dobách starého Řecka.
- f ERB** – je ozdobný prvek, který se na domech objevuje často. Německé slovo Erbe znamená dědictví. Proto erb označuje znak rodiny, nebo rodu, který si jeho členové předávají z generace na generaci. Označovali tím i svůj majetek – budovy. Erb se skládá se ze dvou základních částí: znaku a štítu. Štít je předmět, který původně používali vojáci k ochraně před úderem protivníka. V erbu se znak se umísťuje do štítu. Moravský erb má „kostkovanou“ orlici ve štítu. Kde se na budově nacházejí další erby českého království a proč?

- g MEDAILON** – slovo, které má mnoho významů. V architektuře je to ozdoba ve tvaru kruhu nebo oválu, v jejímž středu je ztvárněna většinou hlava významné osoby, světce a podobně. Takovéto znázorňování lidí vzniklo v antice. Umísťuje se nejčastěji na vnější fasádě a různých detailech na ozdobných prvcích na budově. Medailon ale také může někdo napsat. Třeba o významném herečce, tanečnickovi, režisérovi apod. Co to znamená?
- h KONZOLA** – podpírala - nesla terasy, balkony, je bohatě zdobená a vyrobená z cihel, kamene či ze štuky, ale uvnitř byl vždy nějaký pevný materiál, protože nesla materiál nad sebou.
- ch SOUSOŠÍ** – je několik soch, které jsou spojené do jednoho celku a společně něco vyjadřují. Na budově Národního divadla je sousoší několik. Jedno vytvořil sochař Josef Václav Myslbek. Dvě postavy znázorňují základní divadelní žánry: muž představuje Drama a žena Operu. Napadá vás, proč sochař vytvořil pro divadlo právě tyto sochy?
- i RELIÉF S LYROU** – jedná se o jednu z nejstarších forem sochařství. Je to výtvarné dílo, které vystupuje z plochy. Může znázorňovat např. rostliny, živočichy, předměty nebo postavy. Lyra je starý hudební nástroj, který měl nejčastěji 7 strun a při hraní se držel podobně jako dnešní kytara. Staří řečtí básníci hrou na lyru doprovázeli přednes svých básní. Má velmi zvláštní, jemný, dlouhý a chvějivý tón. Je to symbol divadelního - dramatického umění. Na fasádě Národního divadla je možné najít spoustu dalších hudebních nástrojů. Poznáte je?
- j ŠTÍTEK** – cedulka, nápis s připomínkou jedné z největších povodní, která zasáhla Prahu. Proud vody unášel vory, mola v přístavech, dřevěné plovárny, které se s dalším naplaveným dřívím tříštily o jezy a mosty. Rozbouřená Vltava těžce poničila Karlův most, zaplavila 1/3 města a způsobila větší škody než v roce 2002.
- k KAZETA** – obvykle má tvar čtverce, nebo obdélníku a nejčastěji zdobí strop. Často se kazety spojují do pásů nebo do mřížky a pravidelně se opakují jako např. šachovnice. Kazety plasticky vystupují a jsou reliéfní nebo iluzivně namalované, že to vypadá jako by vystupovaly. Kazetový strop může být vytvořen ze štuky nebo ze dřeva.
- l HERMA** – původně se tak označovala socha řeckého boha Herma, tedy jen jeho hlavy, která v oblasti ramen plynule přechází do čtyřhranného sloupu. Tyto sochy se umísťovaly podél cest, protože bůh Hermés byl mimo jiné ochráncem cestujících. Postupně hermy ztrácely svůj náboženský význam a stávaly se z nich ozdobné, architektonické prvky.

